

RET OG PLIGT I SKOLEN

DA OMKRETT

Indhold:

En vurderingsøvelse, der skal hjælpe eleverne til at få et kendskab til grundlæggende rettigheder og de tilhørende pligter og medansvar, man har som elev i den danske folkeskole. Det vil styrke fagligheden i opgaven, hvis eleverne før eller efter denne øvelse arbejder med øvelsen "Ret og pligt som borger i samfundet" og eventuelt øvelsen "Så gør dog noget!"

Formål:

At eleverne får kendskab til og drøfter deres rettigheder, pligter og medansvar som skoleelever.

Fag:

Dansk og Samfundsfag

I relation til trinmålene for samfundsfag efter 9. klassetrin arbejdes der med at reflektere over betydningen af egne og andres rettigheder og pligter i et demokratisk samfund.

Tidsforbrug:

1 lektion

Materialer:

Elev-arkene,

"Syv udvalgte rettigheder",

"Rettigheder, rammer og pligter" samt

"Ret og pligt øvelsen".

"Ret og pligt øvelsen" består af en forside med en rettighed og en bagside med bud på en eller flere pligter, der hører til rettigheden. De to sider lamineres, således at de udgør et ark, der kan vendes.

Beskrivelse:

Spørg eleverne:

"Hvad betyder en rettighed?"

Note: Noget man har ret til og/eller gerne må fordi man fx er en skoleelev (altså i kraft af ens tilknytning til et bestemt fællesskab). Læreren må således ikke være med i elevrådet på skolen, ligesom svenskere ikke må stemme til folketingsvalg i Danmark.

"Hvad er en pligt?"

Note: Noget man skal gøre fx ifølge loven eller for at få tildelt visse rettigheder. Pligter kan også være moralske.

"Hvad er et ansvar?"

Note: En forpligtelse til at tage sig af noget eller nogen
Bed eleverne brainstorme (10 min.) over følgende spørgsmål:

"Hvilke rettigheder har man som elev i den danske folkeskole?"

Sammenlign derefter elevernes bud med "Syv udvalgte rettigheder": Se elev-ark

"Er der sammenfald?"

"Kan elevernes bud på rettigheder ligge under en af de syv udvalgte rettigheder?"

Sig dernæst til eleverne:

"Til alle rettigheder hører der en række pligter eller medansvar. Kan I umiddelbart komme på nogle rettigheder eller pligter, der kunne høre til et par af rettighederne?"

Introducer derefter eleverne til opgaven "Ret og pligt øvelsen" (se lærer-ark).

"Der ligger 7 rettigheder på gulvet"

"I skal nu i grupper gå fra rettighed til rettighed og komme med bud på, hvilke pligter eller medansvar, der hører til den rettighed, I står ved. Når I er kommet med mindst ét bud, men gerne flere, kan I vende rettigheds-arket om og se eksempler på pligter, der hører til rettigheden. Derefter går I videre til den næste rettighed i urets retning. Når I har været ved alle rettigheder, samler vi op i fællesskab"

Refleksion og opsamling:

Spørg eleverne

"Var det svært at finde ud af, hvilke pligter der hørte til rettighederne?"

"Hvordan hænger ret og pligt sammen?"

"Kom I på nogle pligter, der ikke var skrevet ned bag på rettigheden?"

"Hvilken rettighed synes I, det er vigtigst at kende som elev i skolen?"

"Hvilken pligt synes I, det er vigtigst at kende?"

"Er der nogle af disse rettigheder, der bliver overtrådt på skolen?"

"Hvis ansvar er det, at rettighederne bliver overholdt?"

Note: Det er først og fremmest skolens ansvar (ledelse, skolebestyrelse og læreres ansvar), men det er også elevernes eget (med-)ansvar, og det er en vigtig pointe at få frem!

Elev-ark

Syv udvalgte rettigheder

Ret til ikke at blive mobbet

Ret til at medbestemme i undervisningen

Ret til et godt undervisningsmiljø

Ret til et elevråd

Ret til at få valgt to elever ind i skolebestyrelsen

Ret til at ytre sig

Ret til at blive hørt i sager, der vedrører en selv

Følg med på
facebook.com/demokratifordi

Besøg os på
www.demokratifordi.dk

BØRN OG UNGES RETTIGHEDER, RAMMER OG FORPLIGTELSE I SKOLEN

RETTIGHEDER

Ret til ikke at blive mobbet

Ret til at medbestemme
i undervisningen

Ret til et godt
undervisningsmiljø

Ret til at have et elevråd

Ret til at få valgt
to medlemmer
ind i skolebestyrelsen

Ret til at blive hørt i sager,
der vedrører én selv

Ret til at ytre sig

RAMMER

Trivsels erklæringen

Lovbestemte krav
til undervisningen
Folkeskoleloven § 18

Undervisningsmiljøloven

Folkeskoleloven § 46 stk. 2
Bekendtgørelse om
elevråd i Folkeskolen

Folkeskoleloven § 42 stk. 3

Børnekonventionen Art. 12
Folkeskoleloven § 18
Folkeskoleloven § 45
Folkeskoleloven § 46

Børnekonventionen
og Grundloven

FORPLIGTELSE

Mobning skal meldes
til de voksne
Behandle andre med respekt

Tage ansvar for undervisningen
Bruge sin medbestemmelse
konstruktivt

Gøre opmærksom på, hvis noget
ikke er, som det skal være.
Rydde op efter sig og passe på
skolens inventar og materialer

Bakke op om elevrådet
og dets arbejde

Bakke op om de valgte
repræsentanter

Respektere, at de andre
parter i sagen også har ret
til at blive hørt

Man må ikke krænke
andres rettigheder

1.

RET TIL IKKE AT
BLIVE MOBBET

1.Forpligtelser:

Mobning skal meldes til de voksne

Behandle andre med respekt

Rettigheden står skrevet i Trivselsklæringen

**RET TIL IKKE AT
BLIVE MOBBET**

2.

RET TIL AT

MEDBESTEMME I

UNDERVISNINGEN

2. Forpligtelser:

Tage ansvar for undervisningen

Bruge sin medbestemmelse konstruktivt (på en ansvarlig måde)

Rettigheden står skrevet i Folkeskoleloven § 18.

Der er lovbestemte krav til undervisningen, som læreren skal sørge for bliver opfyldt i undervisningen. Derfor kan eleverne ikke bestemme frit, men sammen med læreren.

**RET TIL AT
MEDBESTEMME I
UNDERVISNINGEN**

3.

RET TIL ET GODT

UNDERVISN-

INGSMILJØ

3.Forpligtelser:

Gøre opmærksom på, hvis noget ikke er, som det skal være.

Rydde op efter sig og passe på skolens inventar og materialer.

Rettigheden står skrevet i Undervisningsmiljøloven.

RET TIL ET GODT

UNDERSVINGSMILJØ

4.

RET TIL AT

HAVE ET

ELEVRAD

4. Forpligtelser:

Bakke op om elevrådet og dets arbejde.

Rettigheden står skrevet i Folkeskoleloven § 46 stk. 2 og "Bekendtgørelse om elevråd i Folkeskolen".

**RET TIL AT HAVE
ET ELEVRÅD**

5.

RET TIL AT

FA VALGT

TO MEDLEM-

MER IND I

SKOLEBESTYRELSEN

5.Forpligtelser:

Bakke op om de valgte repræsentanter.

Rettigheden står skrevet i Folkeskoleloven § 42 stk. 3.

**RET TIL AT FÅ VALGT
TO MEDLEMMER IND I
SKOLEBESTYRELSEN**

6.

RET TIL AT

BLIVE HORT I

SAGER, DER

VEDRØRER ÉN

SELV

6. Forpligtelser:

Respektere at de andre parter i sagen også har ret til at blive hørt.

Rettigheden står skrevet i:
Børnekonventionen Art. 12
Folkeskoleloven § 18
Folkeskoleloven § 45
Folkeskoleloven § 46

**RET TIL AT BLIVE
HØRT I SAGER,
DER VEDRØRER
ÉN SELV**

7.

RETTE TIL AT

YTRE SIG

7.Forpligtelser:

Man må ikke krænke andres rettigheder fx retten til ikke at blive mobbet.

Rettigheden står skrevet i Børnekonventionen og Grundloven.

RETTE TIL AT
YTRE SIG